

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-412-2-28>

THEORETICAL FOUNDATIONS AND PRACTICE OF INTERNATIONAL ENTREPRENEURSHIP RISK INSURANCE

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ І ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ СТРАХУВАННЯ РИЗИКІВ МІЖНАРОДНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Sosiura S. G.

*PhD in Economics, Directorate
for Strategic Planning and European
Integration, Ministry of Internal
Affairs of Ukraine*

Сосюра С. Г.

*кандидат економічних наук,
головний спеціаліст Директорату
стратегічного планування
та європейської інтеграції
Міністерство внутрішніх справ
України
м. Київ, Україна*

Sosiura A. V.

*Student of the 1st year of the master's
degree at the Faculty of International
Trade and Law
University of Trade and Economics
Kyiv, Ukraine*

Сосюра А. В.

*студентка I курсу магістратури
факультету міжнародної торгівлі
та права
Державний торговельно-
економічний університет
м. Київ, Україна*

У діяльності міжнародного підприємництва важливу роль грає процес дослідження впливу на кожне таке підприємство невизначеності і ризику. Неоднозначність тенденцій економічного розвитку та особливостей ведення міжнародного бізнесу, які спостерігається на це час в Україні, можуть призвести до неповної або некоректної оцінки впливу тих чи інших факторів ризику, і як результат – змушують підприємства розробляти інноваційні програми подолання ризиків в своїй діяльності, оскільки сучасний діловий ландшафт переплітається з різними елементами ризику. Розуміння цих ризиків і вмиле управління ними стало наріжним фактором між швидкоплинним успіхом і тривалою стійкістю, починаючи від стартапів, які виходять на ринок, до конгломератів, які розширюють свій глобальний вплив.

Оскільки темпи інновацій стрімко зростають і глобальний ринок трансформується, значення всебічної оцінки ризиків лише зростає, а наявність такої величезної кількості різновидів ризиків, які є специфічними для кожного окремого підприємства, обумовлює необхідність їх класифікації, аналізу, обліку та управління.

Дослідженням ризиків підприємницької діяльності займалися такі українські та зарубіжні науковці як Вітлінський В., Великоіваненко Г.,

Гранатуров В., Ілляшенко С., Кейнс Д., Сміт А., Хікс Дж. Р., Швенк Й. та інші. Однак автори робіт в сфері даної проблематики не мають єдиної точки зору відносно того, якою повинна бути класифікація ризиків.

В умовах, що склалися вцілому у світі та Україні, міжнародне підприємництво як суб'єкти економіки знаходяться у ситуації, коли вони вимушені постійно відстежувати негативні тенденції ринку, спостерігати за процесами, що здійснюються у зовнішньому та внутрішньому середовищі, контролювати поведінку конкурентів тощо – все це обумовлює формування системи захисту підприємства від загрозливих чинників. І як результат – це актуалізує питання подальшого визначення термінологічного апарату з тим, що незважаючи на велику кількість наукових публікацій щодо ризиків – питання ідентифікації ризиків, страхування ризиків та врахування їхнього впливу на діяльність та розвиток підприємства потребує постійного опрацювання.

В основі цього процесу лежить завдання визначення зовнішніх і внутрішніх ризиків, який передбачає розпізнавання й опис потенційних пасток, з якими може зіткнутися міжнародне підприємство, що дасть можливість на ранніх стадіях гарантувати підприємству розподіляти ресурси та влучно розробити стратегію, не залишаючись непередбаченими.

На цей час немає загальноприйнятої класифікації ризиків. На основі опрацьованих нормативно-правових актів та наукових досліджень [1, 2, 3] пропонуємо класифікацію ризиків, наведених на рис. 1, що можливо використовувати з урахуванням окремо вибраних критеріїв.

Досліджуючи підходи класифікації ризиків у наукових працях Польщі, з'ясовано, що науковці класифікацію розподіляють за групами і видами, яка в основному пов'язана з безпосереднім функціонуванням підприємства та прогнозуванням майбутніх умов діяльності підприємства, і полягає в наступному: властивий ризик – стосується невизначених явищ, що відомі та історично описані, тому підлягають імовірнісному опису (наприклад, стихійне лихо, пожежі); суб'єктивний ризик – пов'язаний з недосконалістю людини, яка суб'єктивно оцінює ймовірність настання певних подій (наприклад, прогнозування осіб, які приймають рішення на підприємстві); об'єктивний ризик, пов'язаний з неможливістю передбачити майбутні події (наприклад, наукові відкриття, нові технології тощо) [4].

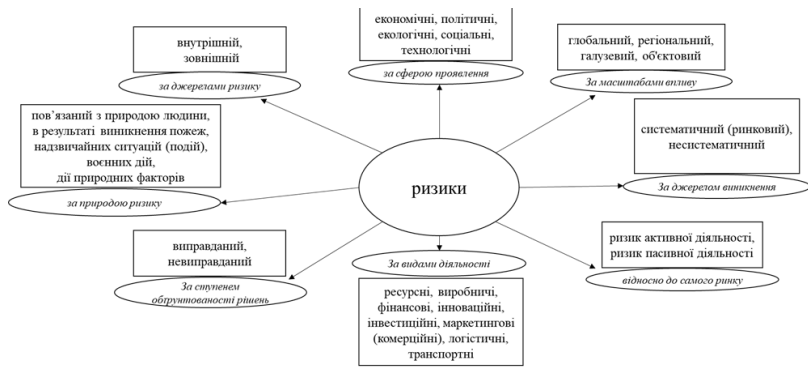

Рис. 1. Класифікація ризиків

Управління ризиком стає актуальним після виявлення проблеми ідентифікації та класифікація. Управління ризиками міжнародного підприємництва базується на економічному змісті ризику з урахуванням дотримання міжнародних вимог і може включати такі, етапи, зокрема, такі як розробка стратегії управління ризиками, вибір методів управління, конкретизація процедур контролю та оцінка результатів, які умовно можна розділити на методи: уникнення ризиків чи відмова від них; прийняття ризиків на себе; запобігання збиткам; зменшення розміру збитків; страхування; самострахування. Ці методи можуть використовувати специфічні методи управління ризиками, зокрема, наведені на рис. 2.

Отже, підприємствам необхідно кількісно оцінити ризики, оцінивши як їхній потенційний вплив, так і ймовірність їх виникнення, використовуючи такі інструменти, як статистичні моделі, аналіз історичних даних і змодельовані сценарії. Саме завдяки цій кількісній оцінці міжнародні підприємства можуть визначити, які ризики заслуговують, зокрема, негайної уваги.

Страховання ризиків міжнародного підприємництва є одним із найбільш складних та проблемних видів страхування як в Україні та і іноземних країнах. Прийнятим у 2021 році Законом України «Про страхування» від 18.11.2021 № 1909-IX (у редакції від 01 січня 2024 року, підстава – 2750-IX, 3498-IX) передбачено 12 класів страхування ризиків. До них в першу чергу відноситься власне страхування фінансових ризиків, яке у законі прописано як «Страховання інших фінансових ризиків», страхування наземного, залізничного транспорту та повітряних і водних суден, майна та «Страховання відповідальності,

яка». За цим видом ризиків здійснюється також страхування втрат прибутку внаслідок перерв у виробництві, що реалізується у так званому «пакетному форматі», тобто одночасно зі страхуванням майна від вогневих ризиків, стихійних явищ тощо [5].

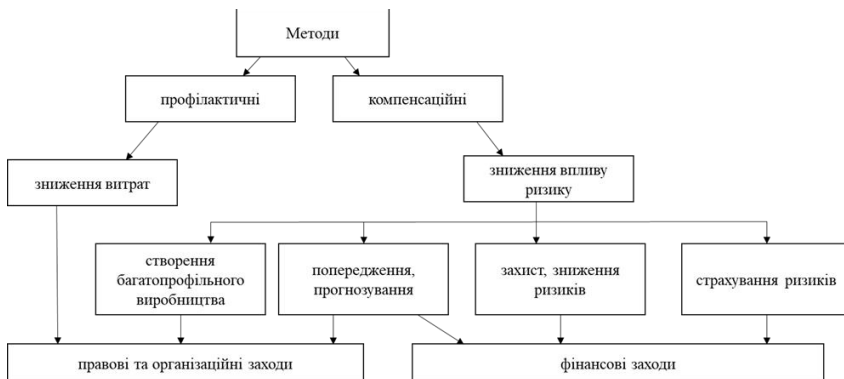

Рис. 2. Методи управління ризиками в умовах міжнародної діяльності

На прикладі логістичних компаній, страхування ризиків у загальному вигляді являє собою систему забезпечення інтересів фізичних або юридичних осіб, які можуть бути пов'язані з тим чи іншим ризиком. Така система реалізується як комплекс заходів, спрямованих на підтримку надійності на необхідного рівня, що має звести ймовірність настання страхового випадку до мінімуму, оскільки логістична система забезпечує процес руху матеріальних ресурсів, здійснюваний в сферах обігу і виробництва, тобто складається з двох підсистем – комерційної (процес руху товарів і фінансових коштів у сфері обігу) та виробничої (процес фізичного переміщення або зміни предметів праці (безпосередньо у виробництві до отримання готового продукту) і роботи всякого роду устаткування (транспортних засобів, перевантажувальних машин тощо).

Отже, під час проведення оцінки ефективності здійснених заходів щодо вибору стратегії управління ризиками, страхування ризиків, слід пам'ятати, що внутрішнє і зовнішнє середовище вимагає певного відволікання фінансових ресурсів підприємства. Тому в кожному конкретному випадку необхідно визначати, наскільки негативний ефект такого відволікання коштів співставний з розміром відшкодування при виникненні тих чи інших випадів.

Література:

1. Вітлінський В. В., Маханець Л. Л. Ризикологія в зовнішньоекономічній діяльності : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2008. 424 с.
2. Ковальська Л. Л. Логістичний менеджмент: навч. посіб. Луцьк : Волинь поліграф, 2012. 326 с.
3. Гранатуров В.М., Литовченко І.Б., Харічков С.К. Аналіз підприємницьких ризиків: проблеми визначення, класифікації та кількісної оцінки : монографія. Одеса : ІПРЕЕД, 2003. 164 с.
4. Sierpińska M., Jachna T. Ocena przedsiębiorstwa według standardów światowych. Warszawa: PWN, 2007. 408 s.
5. Про страхування : Закон України від 18 лист. 2021 р. № 1909. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20> (дата звернення 19.03.2024).

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-412-2-29>

**ANALYSIS OF THE DYNAMICS OF THE VOLUME
OF PRIVATE REMITTANCES FROM ABROAD TO UKRAINE
IN RECENT YEARS**

**АНАЛІЗ ДИНАМІКИ ОБСЯГІВ ПРИВАТНИХ ГРОШОВИХ
ПЕРЕКАЗІВ ІЗ-ЗА КОРДОНУ В УКРАЇНУ ЗА ОСТАННІ РОКИ**

Spivak V. O.

*Graduate Student at the Department
of International Economic Relations*

Korol M. M.

*Doctor of Economics, Professor,
Professor at the Department
of International Economic Relations
Uzhhorod National University
Uzhhorod, Ukraine*

Співак В. О.

*аспірант кафедри міжнародних
економічних відносин*

Король М. М.

*доктор економічних наук, професор,
професор кафедри міжнародних
економічних відносин
Ужгородський національний
університет
м. Ужгород, Україна*

Однією з основних характерних рис ХХІ століття вважають процес глобалізації. Для цього процесу характерне збільшення обсягів мобільності трудової сили і, власне, трудової міграції. А де присутня трудова міграція – завжди є міжнародні фінансові потоки у вигляді приватних грошових переказів у країни походження мігрантів.